

Vyhlásenie o rozpočoch

Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 435/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na udržiavanie poľnohospodárskej plochy, aktívneho poľnohospodára a kondicionality, sa na rokovanie vlády Slovenskej republiky predkladá s týmito rozpormi:

Zásadná pripomienka		Vyhodnotenie	
AZZZ, SPPK	§ 2 ods. písm. f) Nový novelizačný bod Žiadame doplniť § 2 písm. f) nasledovne: za slovo orba sa namiesto čiarky vkladá bodka a za bodku sa vkladajú slová „Trvalý trávny porast zahŕňa aj ďalšie druhy, napríklad kry, alebo stromy, ktoré možno spásat' zvieratami, alebo ktoré sú vhodné na spásanie zvieratami pod podmienkou, že naďalej prevládajú trávny a iné bylinné krmoviny,“. Odôvodnenie: predmetná pripomienka je predložená za účelom akceptácie porastov čučoriedok, brusníc, zakrpatených kríkov a ďalších drevín na plochách trvalých trávnych porastov. Samotné trvalé trávne porasty sú bohaté rastlinné spoločenstvá. V prípade prírodných trvalo trávnych porastov je ich charakteristickým znakom práve rozmanitosť druhového zloženia. Prítomnosť čučoriedok a brusníc je prirodzenou súčasťou najmä vysokohorských pasienkov. Čučoriedky a brusnice sú pritom bežne spásane hospodárskymi zvieratami. Zároveň, zmenou klimatických podmienok je nevyhnutné akceptovať na trvalých trávnych porastoch aj porasty ako napr. porasty čučoriedok, brusníc, zakrpatených kríkov a ďalších drevín. Porasty zároveň slúžia pre zadržiavanie vlhky a úkryt zvierat na trvalých trávnych porastoch. Predmetnou zmenou dôjde k zosúladieniu s európskou legislatívou. V článku 4 ods. 3. písm. c) Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/2015 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z	N	Znenie definície trvalého trávneho porastu v návrhu nariadenia musí korešpondovať so znením definície trvalého trávneho porastu v schválenom SP. V SP v definícii trvalého trávneho porastu nie sú ako oprávnené prvky kry, alebo stromy, ktoré možno spásat' zvieratami, alebo ktoré sú vhodné na spásanie zvieratami. Citácia bodu 4.1.2.4.5 SP: „Rozhodnutie týkajúce sa začlenenia iných druhov, ako sú stromy a/alebo kry, ktoré sú vhodné na spásanie zvieratami, pod podmienkou, že naďalej prevládajú trávny a iné bylinné krmoviny: Nie“. Na on-line rozporovom konaní dňa 4. 12. 2023 SPPK uviedla, že od roku 2019 upozorňuje, že nie je dôvod, aby plochy aj s výskytom kríkov neboli spôsobilé na poskytovanie priamych podpôr. SPPK ďalej uviedla ako ďalšie argumenty: ▪ poľnohospodár tieto plochy prioritne používa na poľnohospodársku činnosť, presnejšie povedané, používa ich výlučne na poľnohospodársku činnosť, preto plocha má byť spôsobilá podľa platnej právnej úpravy, ▪ plocha je kosená a/alebo pasená, prípadne doplnkovo mulčovaná, preto má byť spôsobilá podľa platnej právnej úpravy, ▪ všetky typy vykonaných prác sú zapísané v predpísanej forme evidencie pozemkov v zmysle príslušnej vnútroštátnej právnej

Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013, definuje TTP nasledovne: „trvalý trávny porast a trvalé pasienky“ (spolu ďalej len „trvalý trávny porast“) sú pôda využívaná na pestovanie tráv alebo iných bylinných krmovín, ktoré vyrástli prirodzene (samovysiate) alebo boli vypestované (zasiate), a najmenej päť rokov nezahrnutá do systému striedania plodín v podniku, a ak sa tak členské štáty rozhodnú, aj pôda, ktorá nebola najmenej päť rokov oraná ani inak obrobená ani opätovne osiata rôznymi typmi tráv alebo iných bylinných krmovín. Uvedené vymedzenie môže zahŕňať aj ďalšie druhy, napríklad kry alebo stromy, ktoré možno spásat', a ak sa tak členské štáty rozhodnú, aj ďalšie druhy, napríklad kry alebo stromy vhodné na spásanie zvieratami pod podmienkou, že naďalej prevládajú trávny a iné bylinné krmoviny.“ Podľa uvedenej legislatívy, sa členské štáty môžu takisto rozhodnúť, že za trvalý trávny porast budú považovať tieto druhy pôdy: „i) pôdu, ktorú pokrýva ktorýkoľvek z druhov uvedených v tomto bode a ktorá je súčasťou zaužívaných miestnych postupov a na ktorej trávny a iné bylinné krmoviny tradične na spásaných plochách neprevládajú alebo sa na nich nevyskytujú,“ a „ii) pôdu, ktorú pokrýva ktorýkoľvek z druhov uvedených v tomto bode a na ktorej trávny a iné bylinné krmoviny na spásaných plochách neprevládajú alebo sa na nich nevyskytujú.“.	úpravy a sú kontrolovateľné, ▪ hmota z tejto plochy sa používa na výživu hospodárskych zvierat, predovšetkým prežúvavcov, preto má byť spôsobilá podľa platnej právnej úpravy, ▪ spôsob využívania plochy je v súlade s nariadením vlády SR č. 342/2014 Z. z. a s usmernením k tomuto nariadeniu pre uznanie spôsobilosti pre poskytovanie podpôr; znenie týchto noriem nevylučuje túto plochu, preto má byť spôsobilá podľa platnej právnej úpravy, ▪ dotknutá plocha je v zmysle zákona evidovaná ako poľnohospodárska pôda, súčasne je za túto plochu platená daň z pozemkov ako za poľnohospodársku pôdu, preto má byť spôsobilá podľa platnej právnej úpravy. ▪ právo EÚ je nadradené právu Slovenskej republiky, pričom : 1. podľa čl. 4 ods. 1 písm. e) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1307/2013 je poľnohospodárska pôda definovaná ako „akákoľvek plocha, ktorú zaberá orná pôda, trvalý trávny porast a trvalé pasienky alebo trvalé plodiny;“, t. j. má byť spôsobilá podľa platnej právnej úpravy; 2. čl. 4 ods. 1 písm. h) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1307/2013 definuje trvalý trávny porast nasledovne: „trvalý trávny porast a trvalé pasienky (spolu ďalej len „trvalý trávny porast“) predstavujú pôdu využívanú
--	--

			na pestovanie tráv alebo iných rastlinných krmív (samovysiatych) alebo pestovaných (siatych), ktorá nebola zahrnutá do systému striedania plodín v podniku päť alebo viac rokov; môžu sem patriť aj iné druhy ako kry a/alebo stromy, ktoré sa môžu spásat', pod podmienkou, že tráv a iné rastlinné krmivá prevládajú, a tiež ak členské štáty rozhodnú, môže sem patriť pôda, ktorú možno spásat' a ktorá je súčasťou zaužívaných miestnych postupov, pri ktorých tráv a iné rastlinné krmivo tradične na spásaných plochách neprevládajú; 3. podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1307/2013, členské štáty môžu rozhodnúť, že je taká plocha spôsobilá. Keďže navrhovaná zmena znenia definície TTP v rámci SP nebola súčasťou 1. modifikácie SP, nebola uskutočnená zmena znenia a nie je možné pripomienke vyhovieť. Prípadná zmena bude možná prostredníctvom 2. modifikácie SP v 1. polroku 2024. Na rozporovom konaní zo dňa 14. 12. 2023 rozpor nebol odstránený.
SPPK	K § 2 V § 2 navrhujeme nové znenie písmena g) a j) v nasledovnom znení: g) agrolesníckym systémom: 1. orná pôda s drevinami umiestnenými v ochranných pásoch, s líniou alebo líniami drevín, v ktorých sú dreviny usporiadané v štvorcovom, obdĺžnikovom alebo trojuholníkovom spone; ochranné pásy sú široké 1-10 m a vzdialené od seba 12-100 m; ochranné pásy a línie drevín nesmú	N	Návrh úpravy definície nie je v súlade so znením schváleným v SP, ktoré bolo prerokované a predložené na schválenie Európskej Komisie. Zároveň úpravu vymedzenia pojmu „agrolesnícky systém“ požadovanú pripomienkujúcim subjektom považujeme za obmedzujúcejšiu a menej priaznivú pre poľnohospodára oproti definícii

bezprostredne susediť so susedným dielom pôdneho bloku (ďalej DPB), aj keď ho obhospodaruje ten istý užívateľ; umiestnenie pásu musí umožňovať jeho každoročnú mechanickú údržbu a obhospodarovanie DPB; počet drevín je najviac 120 kusov na hektár. 2. plocha s trvalými plodinami (ďalej len TP), ak počet drevín nad rámec definícií trvalých plodín, je najviac 120 drevín na hektár; pestovanie trvalej plodiny, ktorými sú rýchlorastúce dreviny nemožno kombinovať s pestovaním iných drevín, avšak umožňuje sa pestovať domáce druhy rýchlorastúcich drevín v iných TP. Rovnako sa umožňuje vo všetkých TP pestovať poľnohospodárske plodiny v medziradi, umožňuje sa tým viacúrovňové pestovanie - syntropické poľnohospodárstvo, dynamické agrolesníctvo. Pastva zvierat sa povoľuje na všetkých plochách s TP. 3. trvalý trávny porast s drevinami udržiavaný spásaním hospodárskymi zvieratami (evidovanými v centrálnom registri hospodárskych zvierat CRHZ) s priemerným zaťažením v období od 1. júna do 30. septembra najmenej 0,3 dobytčej jednotky (pre hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, kone) na hektár, alebo s hospodárskymi zvieratami neevidovanými v CRHZ najmenej 0,03 dobytčej jednotky na ha (pre sliepky, husi, kačice, morky a králiky). Dreviny sú usporiadané v líniiach a/alebo roztrúsené po ploche, pri maximálnom počte 120 ks na hektár; pričom sa na ploche môže vyskytovať maximálne jedna skupina drevín o maximálnom počte stromov 20 a ploche krov nepresahujúca 400m² súvislej zarastenej plochy na hektár. j) drevinou je cievnatá rastlina, ktorá má drevnatú nadzemnú stonku pokrytú borkou; medzi dreviny patria domáce a introdukované stromy a kry. Odôvodnenie: súčasné znenie písmena g) č. 1 zbytočne obmedzuje hospodára v možnom dizajne agrolesníckeho systému (ďalej ALS), na úkor samotných benefitov, ktoré ALS poskytujú. Navrhujeme preto znenie uvedené vyššie, ktoré nijako neobmedzuje	navrhovanej predkladateľom. Na on-line rozporovom konaní dňa 4. 12. 2023 rozpor nebol odstránený.
--	---

obhospodarovanie DPB, je kontrolovateľné a zároveň je premietnuteľné aj do budúcej podpory ALS napríklad v rámci SP SPP. Obdobný dizajn povolojú napríklad krajiny Nemecko a Česko, to isté platí aj pre ostatné body. Za kľúčovú zmenu v č. 2 považujeme umožnenie viacúrovňového pestovania drevín a plodín, ktoré efektívne obsadzuje nadzemný aj podzemný priestor a umožňuje využívanie a regeneráciu neobnoviteľného prírodného zdroja - pôdy. Dynamické agrolesníctvo a/alebo syntropické poľnohospodárstvo je jedným z najúčinnějších adaptačných a mitigačných opatrení na dopady zmeny klímy. Zároveň predstavuje možnosť diverzifikácie produkcie. Č. 3 umožňuje integráciu drevín do poľnohospodárskej produkcie a to za účelom: zlepšenia životnej pohody zvierat, zlepšenia cirkulácie živín v agroekosystéme, udržateľného využívania všetkých úrovní systému za podpory žiadúcich interakcií medzi jednotlivými zložkami agroekosystému. Napríklad na reguláciu rastu burín, alebo len základné udržiavanie trávneho porastu v dobrej kondícii postačuje nižšie zaťaženie, než ako je to pri konvenčnom hospodárení, kde je hlavným cieľom produkcia ako taká. Tento návrh umožňuje oboje: intenzívny aj extenzívny manažment pastvy pod stromami, ktorý si hospodár zvolí podľa vlastných možností/zámerov. Umožnenie pestovania druhov rýchlorastúcich drevín (ďalej len RRD) v agrolesníckych systémoch (ALS): RRD: Ciele Slovenska v rámci záväzkov v NARIADENÍ EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2018/841 (ďalej len LULUCF) už nebude možné pokryť záchytmi uhlíka (C) v lesoch (Projekcie emisií/záchytov), kde sa očakáva výrazný pokles záchytov C, hlavne pre aktuálnu vekovú štruktúru porastov. Až 71,4% poľnohospodárskej pôdy Slovenska má takzvaný zero tree index, teda má pokryvnosť drevinami nižšiu ako 0,05%. Aj tieto plochy predstavujú nevyužitý potenciál	
--	--

pre implementáciu agrolesníctva a teda naplnenie medzinárodných záväzkov v sekvestracii C. Dlhodobé štúdie zamerané na sekvestraciu C v ALS v Európe ukazujú výrazne vyššiu sekvestraciu C ako v prípade monokultúr poľnohospodárskych plodín a TTP, a podobné úrovne sekvestrácie C ako v lesoch. Vysoká efektívnosť ALS v sekvestracii C možno vysvetliť na základe viacerých faktorov. Uvádzame niekoľko z nich: - vysoké celkové výnosy vďaka efektívnejšiemu využívaniu svetla, vody a živín (Dupraz a Liagre 2009); - korene stromov sa horizontálne rozprestierajú pod trávou alebo plodinou, aby vytvorili ochrannú sieť na absorpciu živín (Van Noordwijk et al. 1996; Moreno Marcos et al. 2005); - zvýšenie biomasy jemných koreňov vo všetkých hĺbkach v ALS (Cardinael et al. 2015; Germon et al. 2015); - zlepšenie mykoríznych vzťahov medzi stromami a trávami alebo plodinami (de Carvalho et al. 2010) - zníženie straty jemnej organickej hmoty veternou a vodnou eróziou (Quinkenstein et al. 2009). Potenciál sekvestrácie C v samotnej nadzemnej biomase ALS sa v EÚ-27 (plus Švajčiarsko) odhaduje na 0,3-27 t CO₂/ha/rok (Kay et al. 2019). Tento odhad nezahŕňa podzemný organický C, takže možno očakávať, že celkový potenciál ALS bude oveľa vyšší. Posledná rozsiahla metaanalýza dospela k záveru, že ALS predstavujú jedno z najperspektívnejších poľnohospodárskych opatrení na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu (Mayer et al. 2022). Ak by sme len 10% ornej pôdy na Slovensku premenili na ALS, pričom by sme počítali s konzervatívnym údajom 1 tona sekvestrovaného uhlíka na ha a rok, dostali by sme 140 tisíc tC.rok-1 len pre ornú pôdu a len v nadzemnej biomase drevín (najoptimistickejšie scenáre uvádzajú po 60tich rokoch až 133 tC.ha-1 pri ALS na vysoko bonitnej pôde a použití stredne až rýchlo rastúcich druhov drevín, ako sú čerešňa, hybridné topole a orechy) (PALMA,	
---	--

	Joao HN, et al. Modeling environmental benefits of silvoarable agroforestry in Europe). Medzi najčastejšie pestované druhy stromov v ALS na ornej pôde patria: jasene, orechy, topole, čerešne, duby a agáty (Mosquera-Losada et al. 2009, 2011; Nerlich et al. 2013; Burgess and Rosati 2018; Augère- Granier 2020). Bez RRD v ALS nie je možné dosiahnutie cieľov stanovených v LULUCF najmä záväzok spoločne dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2035 v sektore využívania pôdy, lesného hospodárstva a poľnohospodárstva. Poľnohospodár stráca možnosť flexibility, diverzifikácie v rámci svojich prírodných a ekonomických špecifik. Nemožnosť pestovať druhy RRD v ALS popiera všetky svetové definície ALS. Domáce druhy rýchlorastúcich drevín navyše nie sú ekonomicky rentabilné (tržby z drevnej hmoty vrátane dotácií nepokryjú náklady na výsadbu a ťažbu).	
SPPK	K Prílohe č. 1 V Prílohe 1 navrhujeme ponechať nasledovné druhy rýchlorastúcich drevín Topoľ kanadský <i>Populus x canadensis</i>; Topoľ maximowiczov <i>Populus maximowiczii</i>; Topoľ chlpatoplodý <i>Populus trichocarpa</i>. Odôvodnenie: domáce druhy drevín, nie sú rentabilné (tržby z drevnej hmoty vrátane dotácií nepokryjú náklady na výsadbu a ťažbu). RRD je možné pestovať podľa zákona na Slovensku iba na bonitách 5-9, výnos z domácich drevín je na týchto plochách nižší o 50 %. Vylúčenie vyššie uvedených, nepôvodných druhov rýchlorastúcich drevín z navrhovaného zoznamu druhov rýchlorastúcich drevín a ich krížencov by malo za následok likvidáciu väčšiny plantáží rýchlorastúcich drevín na území Slovenskej republiky, ktoré majú preukázateľne pozitívny vplyv na životné prostredie. V praxi to znamená že nikto z komerčnej sféry nebude sadiť domáce druhy RRD a zároveň kvôli znevýhodneným	Predložený návrh nie je v súlade so znením schváleným SP, ktoré bolo prerokované a predložené na schválenie Európskej Komisii. Požiadavka na vypustenie predmetných druhov topoľov bolo predmetom 1. modifikácie SP, čo bola zásadná pripomienka Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky pri prijímaní nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 435/2022 Z. z. v roku 2022. Na rozporovom konaní bol zo strany MPRV SR vysvetlený dôvod odstránenia niektorých druhov topoľov zo zoznamu rýchlorastúcich drevín a navrhnuté, že zoznam rýchlorastúcich drevín môže byť predmetom nasledujúcej modifikácie SP. SPPK žiada MPRV SR, aby sa zaoberalo touto problematikou a v súvislosti s touto pripomienkou

	dotačným podmienkam nebude rentabilné sadiť ani hore uvedené druhy s najväčším hospodárskym významom v podmienkach klímy Strednej Európy. Takéto opatrenie by viedlo k zníženiu konkurencieschopnosti Slovenska v porovnaní s okolitými štátmi, ktoré výsadbu týchto druhov dotujú a výrazne by sťažilo dosiahnutie ambiciózných klimatických cieľov. Overiť toto tvrdenie je možné, VÚPOP vedie databázu všetkých registrovaných plôch RRD, ministerstvo si môže urobiť obraz aké % domácich druhov tvorí súčasné plochy RRD. Snáď s výnimkou vrb sa pravdepodobne žiadne iné domáce druhy nepestujú. Opatrenie RRD na ornej pôde bude preto neúčinné a nevyužívané.	zároveň požaduje aj rozlišovať, či sa jedná o invázne druhy rastlín, ktorých rozširovanie musí na poľnohospodárskej pôde zabráňovať žiadateľ o priame platby a v prípade, že sa nejedná o invázne druhy rastlín, tak nie je známy dôvod neponechať tieto druhy v prílohe č. 1, a zobrať do úvahy aj skutočnosť, že pestovaním týchto druhov je možné zabráňovať erózii, najmä veternej. Na rozporovom konaní dňa 4. 12. 2023 rozpor nebol odstránený.
SPPK	K Prílohe č. 2 V prílohe č. 2, k DPEP 7, text „Na poľnohospodárskej ploche orná pôda, okrem plôch viacročných plodín, tráv a iných bylinných krmovín a pôdy ležiacej úhorom, dodržiavať povinnosť striedania tej istej plodiny na tej istej ploche počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov. V prípade zaradenia medziplodiny v období najneskôr od 1. októbra do siatia jarných plodín v nasledujúcom roku, možno pestovať tú istú plodinu na tej istej poľnohospodárskej ploche aj druhý rok; <u>povinnosť podľa prvej vety sa uplatní v treťom roku.</u>“ navrhujeme upraviť nasledovne: „Na poľnohospodárskej ploche orná pôda, okrem plôch viacročných plodín, tráv a iných bylinných krmovín a pôdy ležiacej úhorom, dodržiavať povinnosť striedania tej istej plodiny na tej istej ploche počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov. V prípade zaradenia medziplodiny v období najneskôr od 1. októbra do siatia jarných plodín v nasledujúcom roku, resp. do výsevu následnej plodiny možno pestovať tú istú plodinu na tej istej poľnohospodárskej ploche aj druhý rok; v prípade plodín jesenného zberu (najmä kukurica, slnečnica, repa) je možné založiť porasty aj po zbere	Pripomienka čiastočne akceptovaná a v texte zapracovaná. Slová „Povinnosť podľa prvej vety sa uplatní v treťom roku“ nie je možné vypustiť, pretože by došlo k nesúladu so znením schváleným SP, ktoré bolo prerokované a predložené na schválenie Európskej komisii. SPPK upozorňuje, že navrhované znenie podmienky je veľmi prísne, a zároveň od augusta roku 2021 upozorňuje na túto DPEP a na špecifické problémy, ktoré ohrozujú niektoré typy poľnohospodárskej výroby, predovšetkým živočíšnu výrobu a produkciu mlieka následkom synergie nastavenia podmienok DPEP 5, 6 a 7. Napriek čiastočnému akceptovaniu zásadnej pripomienky nebol na rozporovom konaní dňa 4. 12. 2023 rozpor odstránený. Rozpor trvá.

	týchto plodín po 01.11., avšak bezodkladne potom, keď to poveternostné podmienky umožnia.“ Odôvodnenie: možnosť zasiať plodinu aj po prvom decembri.		
SPPK	K Prílohe č. 2 V prílohe č. 2, k DPEP 7, žiadame vypustiť text „povinnosť podľa prvej vety sa uplatní v treťom roku.“ Odôvodnenie: uvedený text zbytočne sprísňuje znenie podmienky.	N	Návrh nie je v súlade so znením schváleným SP, ktoré bolo prerokované a predložené na schválenie EK. EK počas 1. modifikácie trvala na podmienke zmeny hlavnej plodiny v treťom roku. SPPK upozorňuje, že navrhované znenie podmienky je veľmi prísne a zároveň od augusta roku 2021 upozorňuje na túto DPEP a na špecifické problémy, ktoré ohrozujú niektoré typy poľnohospodárskej výroby, predovšetkým živočíšnu výrobu a produkciu mlieka následkom synergie nastavenia podmienok DPEP 5, 6 a 7. Na rozporovom konaní dňa 4. 12. 2023 rozpor nebol odstránený.